

Et per hoc patet rñsio ad obiecta. ¶ Ad
enim dñ esse in igna. hoc est uel in signatio
nē imbrūi et uetoz. uel in distinctionē tpoz.
et ideo dicit tpra pluralr ppter uariationez
in quattuor tpihus ani fm quattuor qualita
tes elemētoz. Et subiungit dies et ānos. ut
sicut per tpa notabatur uariatio. sic etiam p
dies et ānos possit notari motus illius termi
natio. ita qd dies dicit terminationē motus
quo mouetur sol motu firmamēti. et annus
terminationē mot⁹ quo mouetur in obliquo
circulo. Et in hoc patet qd non debet poni
mensis et septimana. quia non tangitur ibi
noua uariatio nec noua terminatio. Et per
hoc parent omnia quesita.

Distinctio. xv.

Ixit etiam dñ. producat reptile
¶ Supra egit magister de p
ductione rerum insensibilū. in
hac parte agit de pductōe sen
sibilū. ut animalū. Et qm ad animalū p
ductionē facta est uniuersitatis cōpletio. et ad
cōpletionē sequitur ab opere cessatio. ideo
pars ista habet tres partes. ¶ In prima agit
de sensibilibū pductione. ¶ In secūda uero
de diuinorū operū perfectione. ibi. Omnib⁹
aut his creatis atq; dispositis. ¶ In ter
tia agit de septime diei requietōe. ibi. Jam
de septime diei requie aliqd loqui oportet
¶ Prima pars habet duas. ¶ In prima deter
minat de pductione animalū ex aquis. ¶ In
secūda de pductōe animalū ex terra. ibi. Sedq;
dixit deus pducatur terra. ¶ In qua parte pri
mo determinat uitatē. deinde soluit dubita
tionē. Similiter secūda pars in qua deter
minat de operū diuinorū cōsumatione habet
duas. ¶ In prima ostendit qualiter in produ
ctōe hoīs facta est et cōsumata distinctio rerū
¶ In secūda uero circa eandē distinctionez
explicat diuersas sentētiās catholicorū tra
ctatorū. ibi. In hac enī distinctione catholici
tractatores. ¶ Similiter tertia pars hz
duas. ¶ In prima ueritatē explicat. ¶ In
secūda qstionē mouet et determinat. ibi. Sz
queritur quō septimo die dicatur deus.

Intelligentiā huius partis in
cidit qstio circa duo. ¶ Et pri
mo queritur utz sensibilia siue

animalia facta sunt. ¶ Secūdo qritur quo or
dine facta sūt. ¶ Circa primū qritur tria.
¶ Primo qritur utrū sensibilia qstū ad ani
mā sint pducta ex aliquo uel ex nihilo.
¶ Secūdo queritur qstū ad corpa. utrū p
ducta sint ex quattuor elementis an ex uno.
¶ Tercio queritur utrū in eoz cōpositione
actiua pñentur passiuū an econtrario.

Qirca primū sic pceditur et ostēdi
tur qd sensibilia siue irradabiliū
cause pducte sint ex aliquo. pri
mo p textū scripture que dicit
Produce aque reptile anime uiuentis. Et
paulo post. Producat terra animas uiuentē. si. n.
qd creatur a solo dō ē. et tra cū aqua accepit
ptatē p iucēdi reptile aie uiuentis. nō uidetur
qd aial fm aliqd sui principiū sit ex nihilo.
¶ Itē p auctoritatē philo sophi in li. de aia.
lib. xvj. Solus intellectus intrat ab extrinseco
sz si aie brutoz pducte fuisset ex nihilo. tūc
eēt a solo deo. et intrarent ab extrinseco.
¶ Itē hoc ipm uidetur ratione. quia ex eo
res pducitur in quod resoluitur. sed non est
aliqd qd naturali resolutione resoluitur in
nihil. ergo aie brutoz animalū non sunt re
solute in nihil quando aliqua aialia fuerunt
corrupta. ergo nō pducte fuerunt ex nihilo.
¶ Itē ex eodē est anima ist⁹ bruti qd nunc
est et primi bruti per cōformitatē. sz aia ist⁹
bruti generati per naturā non est ex nihilo
quia tunc a natura non posset produci. et sic
sequeretur qd natura non posset facere pedi
culum. quod cū nō uideatur probabile. et pla
num sit sicut ex precedentibus apparuit. qd
natura nō pōt aliqd ex nihilo pducere. restat
ergo qd prime anime brutoz animalū nō sunt
ex nihilo producte. ¶ Itē aia rōalis qd p cre
atōez educitur in eē ē immortalis et incorrupti
bilis. eius. n. productio nō pēdet ex corpore
sz ex principio effectiui. sz aie brutoz p na
turā sūt corruptibiles. ergo nō sūt ex nihilo
producte. ¶ Itē op⁹ ornat⁹ psupponit op⁹
distinctōis. et opus distinctōis psupponit
opus creationis. si ergo in distinctōe cor
porum non fuit noua creatio sz productio
ex aliquo. multo fort⁹ uidetur qd i ornatu.
ergo si corpa animalū et aie ad ornatū spectēt.
uidetur qd nō sint producte ex nihilo. sz ex

aliquo. **Contra.** Si ex aliquo producat
sunt sensibilia aie in primordio quo de illo ex
quo producat sunt utrum illud productum sit ex aliquo
uel ex nihilo. si ex aliquo. si quia de illo.
et ita uel erit abire in infinitum. uel erit ponere
quod illud ex quo producta est aia sensibilibus ab initio
productum fuerit ex nihilo. si quia ratione illud productum
fuit ex nihilo eadem ratione et aia sensibilibus. ergo **ne**

ne si aie ille producte sunt de aliquo. illud
aut erat spirituale quod. aut corpale. si corpale. non
ex corpore nunquam potest fieri spiritus sic dicit augustinus. super
genesi. ad litteram. Si spirituale. tunc quid de illo aut uiue
bat. aut non uiuebat. tunc quod usum habebat. et ite.

si spirituale quod ex illo non potest fieri aia rationalis.
Si ergo ad hoc non trahit rationabiliter respondere sicut
hinc augustinus. super genesi. ad litteram. ad hec inconuenientia
ducens. sequitur ex hoc quod prime aie sensibilibus ex
nihilo sint producte.

ne si fuissent producte
ex aliquo. cum talis modus producat operatur utru
ti naturali. uidetur tunc quod cum iam essent corpora super
celestia agere et mouere et ad mixtionem ope
raria et aialia uirtute nature possunt producere. er
go primaria opera non essent propria diuine potentie
quod est inconueniens. cum ipse sit formator et perfectior.

ne uidemus quod quidam
aialia ignobilia per putrefactiones generantur. quod er
go a quo educat corpora aia. et uerum quod non possint a
natura. cum natura sit ista res ex se ipsis sensibilia
procreant. uerum et quod non possint a uirtute corporis cele
stis. quia minus nobile non potest educere magis no
bile. Suba autem spiritualis. ut dicit augustinus. nobilior
est omni corpore. ergo omnes quod educat a creatore.
immediate. si quod sic educat huiusmodi educi ex nihilo
ergo illos aialia quod per putrefactiones generantur aie
creant. ergo multo fortius aialia primo fecerunt.

ne nos uidemus in aialibus anulosos quod ad diuisi
onem corporis remanet aia in partibus diuersis. si il
la non potest esse aia prima. quia erat una sola. nec a
nata producta. cum statim sit in quibusque partibus. operatio autem
nature sit cum successione. ergo uerum quod ille partes
sient a creatore. ergo multo fortius et sensibilia
in primaria productione. **ne** quoniam brutum generat
brutum aut transfundit animas. aut non. si transfundit. cum
aia non sit diuisibilis dabit animas suam totam. ergo
in generatione morietur. si non transfundit. cum cesset
ei operatio in seminis decisione necesse est pone
re aliud agens per quod aia educat. hoc autem non potest
esse seia. cum sit magis principium passiuum quam acti
uum. sicut uult philosophus. nec aliud principium actiuum

creatum. ergo immediate producat a deo. et ita ex
nihilo. multo ergo fortius uerum quod sic producte fu
erunt in primordio.

ne ad productum intelli
gentia est notandum quod circa productionem animarum bru
talium diuersi diuersa opinati sunt. Quidam
n. dicere uoluerunt quod aie brutorum producte sit
ex nihilo. quia non ex aliquo materialiter. nec ex
aliquo seialiter. non ex aliquo materialiter. quia sunt
pure forme. non ex aliquo seialiter. quia non huius
runt aliquid perfectius. et ideo dicunt in prima produ
ctione eas simpliciter fuisse creatas. si deinceps in
propagatione non dicunt eas creari. si potestur radu
ci. si non per decisionem et separationem partis aie. si
per multiplicationem. sicut. n. candela ex quo ac
cesa est potest se multiplicare sine sui uis de
minutione. sic imo multo fortius dicitur suba spiritus
rituale posse.

ne positis directe. hinc
opposita. quod aie brutorum fuerunt ex aliquo ma
terialiter et seialiter. materialiter inquit. quia sunt hoc
aliquid. cum quilibet earum sit motor sufficiens. et ideo
ex materia et forma dicunt eas consistere. illa autem
materia dicitur esse spirituale inseparabiliter iuncta cor
porali nature. non sicut ex corporali natura
producat corpora aialia. sic ex materia spirituali
sibi annexa. ut dicitur sit productio animarum. et sic
fecit omnia a primordio. et sic et facit nec natura
illa. n. materia cum preexistat forme. seialiter est
ipsa. et sic dicitur animas illas produci non tamen mate
rialiter sed etiam seminaliter. cum eis preexistat spiritualis
materia. et habeat in se aliquam potentiam
actiuam ad hoc quod ex ea fiat anima. sicut et cor
poralis natura ad hoc quod ex ea fiant corpora.

ne tertia positio est quod anime brutorum
producte sunt ex aliquo materialiter sed non
seminaliter. materialiter inquam. quia consistunt ex
materia et forma. non autem seialiter. quia materia
illa non preexistit forme tanquam semine ei quod ex ipso
producatur. sed cum illa creatur et cum illa destruitur.
Et hi dicunt omnes animas sensibiles non solum a
primordio sed etiam nunc esse a creatore. nec
tamen incorruptibiles. quia ipse creator dat
unicuique durationem secundum quod competit eius
nature. Sed quoniam omnes he positioes
aliquid dicunt improbabile. nam prima dicit
quod anima se ipsam multiplicat et transfundit.
ita tamen quod anima non habeat aliquid ex quo
fiat. et hoc est ponere quod forma naturalis pos
sit alia forma consistere ex nihilo producere. quod est
improbabile. et est improbatum est vii. **ne** scia

¶ **N**ero opinio ponit aliquā materiā spūalem anime pexistere ex qua educatur aia uirtute nature. et hoc satis male est intelligibile. quō sit aliqua spūalis materia que nō uiuat nec usū hēat. quō etiā sit aliq spūalis matia et ex illa aia rōnalis fieri nō ualeat. et iterū ubi ē illa materia spūalis. qz nō uidet eē in se. Si autē euz matia corpali nunc uidetur qz materia educat de materia. qd nihil uidetur eē dcm. ¶ **S**ilī tertia positio ponit qz materia aie sēsibilis sibi creet. et qz sit cū ea destruat. hoc autē ponere ē trīū auctoritati philosophi rōi. matiaz. s. aliē creature i nihil oio cedere. s. n. materia corpalis ē ingenta et incorruptibilis. multo forti⁹ uidet qz spūalis q dignior ē et nobilior. fm qz ē sub tali eē. ¶ **E**t ideo ē qrt⁹ modus dicēdi. qz aie q sūt pure sēsibiles pducte sūt ex aliquo seiari s3 n materialr. seiari inqz qz forme sunt generales et corruptibiles p naturā. et ideo sic aliē forme naturales nō ex nihilo pducuntur s3 ē aliqua potētia actiua in materia ex qua sūt tāqz ex seiario. sic etiā intelligēdū est in aialib⁹ sēsibilib⁹ q sūt forme tm. cuiusmōd sūt in brutis aialib⁹. Et iō ccedēdū ē aias sēsibiles siue aias brutoz eē ex aliquo. n inqz materialr s3 seiari. qz cū aia sēsibilis sit forma nō h3 materiā ptez sui. s3 solū sit ex potētia materie actiua q ab agēte excitatur. et sic pficit quousqz fiat aia. sicut globus pficendo fit rosa. alr tñ nūc pducuntur ex illo seminario. et aliter in primordio. qz nūc pducuntur seiario pexistēte s3 sufficiētē actualitatē. in primordio uero pducte sunt simul cū illo seminario. uel si seminariū aliquo mō pexistit ante diē quintū in quo facta est pductio aialū. in diē quinto ē ad opletā rōnez eductū. ita qz data est uirtus actiua nature. ut posset deinceps animalia qstū ad corp⁹ et qstū ad animā ppagare et multiplicare. et qz quedā sunt aialia maioris pfectionis et organizationis. quedā uero minoris. ideo diuina dispositio rectissime ordinauit ut qdam animalia pducerētur ex suo principio seiario. fm maiorē actualitatē. utpote sunt illa que generātur per ppagationē. ita qz simile ex simili. et ista sunt aialia perfectiora. quedam uero fm minorē utpote illa q generantur p putrefactionē. qz n. impfectiora sūt minori

indigēt adiutorio et uirtute ut pducantur ad eē. ¶ **N**ec autē positio rōnabilior ē et firmior. qz recordant in hoc tā **Aug.** qz **Phūs.** ait. n. **Aug.** ad **Orosiū** sic. Sicut semē cuiusqz arboris h3 quandā uim ut cū corruptū fuerit i terra oriatur et uirgultū pducatur. deinde ramis nihilomin⁹ ostopata dilature et frondib⁹ deinde florib⁹ decorata fructificet. ita est in corpore ut ita dicā quoddā seminariū. unde suo tpe creante puidētia dei aliqua genera aialū oriuntur. Et hoc idē h3 sup **Ben.** ad **lit. li. iij.** plane et diffuse. Hoc etiā uult **phūs** in. xvj. aialū. ubi oñdit qz uegetabilis et sēsibilis prius sunt in seie in potētia qz educantur in eē. et ibi uidetur innuere qz illud quod format mēbra nō est aliud qz ipa anima. et illā animā uocat potētia actiua intrinsecā ipi semini q cū corpus ex seie pductū ē et organizatu ut possit eadē pfici pōit in actum. et efficitur pscō corpis phi organici. aut certe illud qz format membra potius est uirtus aie pīs et mīs. ex cui⁹ opatōe in brutis animalibus educitur in esse aia plis. secus autē est in hoībus. ut infra uidebitur. et hoc pbat ibidem **phūs** ex multis uicturis et argumētis. et ibidez dicit qz res corporales sūt plene uirtute anime. et hoc multū recordat uerbis **Aug.** qui dicit. Terra pgnans est seib⁹ non tm respectu arborz sed etiam respectu animalū. Hanc ergo positōez sustinēdo cō est animas sēsibilū animalū in primordio non eē creatas ex nihilo. sicut rationes ad hoc inducte ostendunt. habuerunt enim sementiarum principium ex quo producte sūt et nunc producantur. ¶ **A**d illud ergo quod primo obī qz si anime sēsibilū producte sint ex aliquo qz illud similiter productum est ex alio. dicēdū qz non oportet. semina lis enim ratio siue potentia actiua ipsius materie est ipsi materie creata. non ex aliquo producta. illa uero que ex illo semine oriuntur proprie non debent dici creati. ¶ **A**d illud quod queritur qz si est ex aliquo qz illud est aut spirituale aut corporale. dicēdū qz nec materia spiritalis nec est materia corporalis. sed est quedam potentia spiritalis indita a creatore materie corporali et ei innitens et ab eā depēdēs. et ppterea anima sēsibilis in brutis generatur et corrumpitur.

p^rat^rmatatōez corp^ralis nature. **E**t si tu
obijcias q^d aia sensibilis est motor sufficiēs
et ita ē hoc aliqd^d h^z materiā^m et formā. v^oz
q^d aia sensibilis nō ē motor sufficiēs. q^d
ipa primo moueat corp^r q^d p^rfic. s^z q^d corp^r
totuz quod h^z q^d ē hoc aliqd^d v^tute aie q^d ē
forma ei^r mouet p^rte. et mouedo partē suaz
mouet totuz sic p^rz in gradiētib^z. et q^d illud
uey sit appet. q^d si aia sensibilis poneret in
corpore q^d nō h^ret p^rte mobilem nisi motu
toti^r sicut in lapide. nunq^m illō moueret. v^l
aliter dici p^rot. q^d ad hoc q^d aliqd^d sit motor
sufficiēs nō opt^rz q^d distet a mobili ita q^d sit
subā altera differēs p^r materiā^m et formā. sed
sufficiat q^d illa sit forma in g^rne substātie ca-
rens extēsiōe p^r se et p^r accōis. et hec forma sic
ē in vna p^rte tota q^d tota ē in alia. et ideo sic
unū itū p^rti quā mouet q^d etiā ab ea distat. et
hec distātia sufficiat ad hoc q^d possit mouere
eā. nec requiritur q^d h^reat aliā materiā. et sic
etiā in aia sensitua in his aialib^z q^d hui^r opa
tōi h^rnt organa apta. **A**d illud q^d ob^r q^d
natura possit eā educere. v^oz q^d falsū ē. q^d an
q^d d^rns p^rcipet aq^rs et diceret. p^rducāt aque q^d
aut seiarium illud aiaz p^rducēday non erat.
Aut si erat nō erat in tāta v^tute q^d poss^rz ad
p^recōez uenire. nō. n. p^rot quicq^s creatura nisi
f^rm statutu^m et p^rceptū sibi datū a creatore. v^l
cuz p^rri^r eēt v^l fieri poss^rz post scē ē diuino
mpio ut eēt v^l fieret. **A**d illud q^d ob^r
de aialib^z q^d g^rantur p^r putrefactōez v^oz q^d et
si sint varij modi soluēdi. q^d q^dā dicunt q^d
est a celi motore. q^d q^dā a creatore. p^rot tū
f^rm p^rhilosophicā positōez plane respōdet
q^d sicut humor sit semē p^r potētia generati
uā. et postmoduz sit corp^r organicuz i m^rice
ita q^d aia illa sensibil^r q^d erat i potētia educit^r
ad actuz p^r v^tute agētis p^ricularia et p^r adiu-
toriu^m corp^ris celestis. sic in p^rposito intelli-
genduz ē q^d cū in terra ista esset seminariuz
illud aliquo mō occurrētib^z elemētis et adiu-
uante corpore celesti ut generetur calor vi-
uificus sit q^dā semē. ita q^d potētia illa acti-
ua p^r quā prius latebat adiuta ex actione ce-
lestis corp^ris p^rficat et uenit ad p^rfectionez
et p^rplemētū. ita q^d nec celum nec motor celi
dat ut potētia illa p^rficando ad spēm p^rpletaz
pueniat. et per hunc modū intelligendū est

etiam in alijs terre nascentibus. **E**t si tu
obijcias. q^d aia que est in potentia non h^z
speciez nec actū p^rpletū a se. nec potest h^re
ab aliquo q^d non sit ita mobile sicut ipsa. et
nullum tale est corporale. dicendū q^d eēntia
talis spēi est in materia sed in potētia. et illa
potētia essential^r est ita determinata ad for-
mam talis spēi p^rducendā. quod non p^rot ex
illa essentia sine rōne seminali alia educi. et
cum in actum educta est habet esse et habet
tale esse. q^d autē sit in actu habet hoc ab
extrinseco agente. quia erat ens in actu. et
quantū ad hoc nobilius ipsa que erat in po-
tentia. q^d autem sit talis speciei hoc habet
ab eo qui primo huius forme eēntiaz ididit
materie. alioquin nunq^m natura ipam ad eē
produceret nisi deus ipsam materie ididiss^r
sicut supra ostensum fuit vi. viij. et ideo nō
oportet q^d educens illā formā in actum sit
nobilius illa forma ducta. et huiusmodi exē-
plum in multis potest poni. sicut in minera-
libus et multis terre nascentibus. **E**t per hoc
patet respōsio ad duo sequentia. n^{az} quod
ob^r de diuisione corp^ris anulosi iam aptū
ē. q^d n. corpus anulosū ē modice organiza-
tōis et q^dsi v^ltilis in partibus et in toto. ideo i
qualibet sui parte est anima in proxima dis-
positione ad hoc q^d sit actu. et ideo facta di-
uisione v^tute prioris forme et beneficio cor-
p^ris celestis subito iducitur forma. Plures
autem sunt alij modi vicēdi circa hoc. q^d q^dā
enī dicunt q^d aia multiplicat cum sit spūalis
sicut iunct^r ad diuisionē lineę et spēs ad di-
uisionē speculi. v^lz tamē in neutro horū in-
telligendū est q^d illud idem quod fuit unum
fiat plura. et ideo p^rcedēs uia ē magis plana
Ad ultimū silr p^rz r^risio. q^d cuz aial gene-
rat ab aiali p^rppagationē nō decidat aia
ab aia sicut corp^r decidit a corpore q^d nō ē
aia diuisibilis ut corpus. decidunt tū cuz cor-
pore ipso sps et calores et uirt^r etiā aialis que
adiuuat cuz uirtute m^ricis v^ltinētis ut illa po-
tētia actiua q^d erat i humore seiario ad actū
p^rpletuz pueniat. et ex hoc nō seq^rur q^d aia p^r-
ducatur aliā aiam ex nihilo. nec q^d p^rducatur ex
materia nec etiā q^d p^rducatur ex se ipsa.

Ecūdo q^ritur utrū corp^rora ani-
malū sint p^rposita ex quattuor

elementis an ex uno. **E**t q. ex uno uidetur primo per scripturam que dicit. Producat aque reptile. **E**t similiter. Producat terra animam uiuentem. si ergo scriptura sufficeret aialium exprimit materia. cum non exprimat nisi simplicia elementa p3. **I**te forma p3 proportionari materie. ergo corpus anime. s3 forma animalium e simplex. ergo corpora debent esse simplicia. ergo non sunt ex quatuor elementis. ergo. **I**te q3to aliquid ad naturam p3positis magis accedit tanto minus e perfectum. q3. n. simpliciter est fortius est perfectius. si ergo anima sensibilis e forma ualde potens et nobilis. ergo e3 perfectio corporis simplicis non mixti ex quatuor elementis. **I**te corpora ad ornatu celi spectantia non sunt facta de alia natura q3 celum q3 ornant. ergo pari ratione si quedam animalia ornant terram et quedam aquas. q3da sunt ex sola terra. quedam ex sola aqua. **I**te si corpora animalium consistant ex quatuor elementis. tunc v3 q3 cum elementa habeant speras distinctas q3 elementa constitutia corpus animalis sint in unum iuncta p3 violentia. si ergo violentia est contra naturam. constitutio corporis cuiuslibet animalis e contra naturam. q3 est inconueniens. **I**te ex eisde aialia sunt pducta tunc ex q3 pducuntur nunc s3 nunc non pnt elementa vtute nature coadunari. ergo non pnt corpora aialium ex quatuor elementis pduc. maior ppositio per se manifesta est. minor probatur. q3 non e in potestate nature igne facere descendere. si enim descenderet cum mediis interstitiis aeris sit frigidissimum necessario h3ret ibi extingui. et alia plura sequerentur inconuenientia. ergo. **A**d oppositu arguitur sic. Sensus e operatio anime in corpore p3m conformitate organi ad obiectum. s3 q3libz aial h3 tactu q3 e pceptibilis q3 tuor qlitatu. q3 indicatur in quatuor elementis. ergo q3libz aial consistat ex quatuor corporib3. **I**te omne animal aliquo modo e mobile ut restrictois uel dilatatois. sed nullu elementum de se est sic mobile. ergo necesse est animal consistare ex pluribus elementis. **I**te quato forma e spualior. tato e ptius operationu principiu. s3 anima sensibilis e forma ualde spual. ergo e principiu multiplicis operationis. s3 corpus datum e ad subministradu ei. ergo necesse e q3 corpus sit aptu et idoneu ad diuersas operationes

s3 non e aptu ad diuersas operationes nisi p diuersas vtutes. nec ad diuersas vtutes. nisi per diuersas naturas. nec h3 diuersas naturas. nisi q3 ex diuersis ppositu. ergo. **I**te q3to forma posterior et ulterius tato nobilior. p eo q3 anteriora sunt materialia respectu posterioru. ergo nobilior est forma mixti q3 forma eli. si ergo anima sensibilis cum sit forma nobilis v3 h3et corpus nobile. ergo corpus aliud non tñ non e corpus simplex. s3 consistans ex diuersis elis. **S**ed v3 q3 absq3 dubio corpora aialium hnt in se naturam quatuor eloy. sicut omni e p quatuor rationes. tunc ppter hoc ut sint idonea ad sensus. tunc ppter hoc ut sint idonea ad motu tunc ppter hoc q3 sint idonea ad multiplicitate operationis. tunc ppter hoc ut in se habeant dignitate pplexiois. q3 oia appetunt illi corpori q3 pfecta anima sensibilis. et ppter hoc v3 h3et aliquem gradu pfecti mixtiois. ubi non tñ sit mixtio s3 et pplexio. pfecta aut mixtio non e quousq3 occurrat quatuor elia. aqua. n. cuius sit subtilior fra decupla pportioe penetrat ptes terre. s3 non pfecte p eo q3 aliq3 habeat grossicie. aer v3 q3 e subtilior aqua in cetupla pportioe adhuc intimu se p fundit. s3 ignis q3 e subtilior et rarior in mille sima pportioe sua subtilitate penetat vsq3 ad itima. et sic fit alteratio plena vsq3 ad minima et mixtio pfecta. q3 miscibilia sunt pfecte alterata. et sic p3 q3 taliter debent pponi corpora pfecta ab anima sensibilis. **A**d illud v3 q3 obiectum de auctoritate gen. v3. q3 illud dictu est p q3da p3nantia siue appropriatoes. sic melius patebit infra. **A**d illud q3 obiectum q3 forma v3 pportionari materie. v3 q3 uex e in additioib3 q3 maxime appetunt ipi forme. anima autem cuius sit simplex in substantia. multiplex e in uirtute. et ideo non cōpetit ut corpus ei assimiletur in simplicitate. pro eo q3 simplicitas corporalis repugnat multiplicati vtutis. **E**t p hoc p3 solutio ad illud quod tertio obiectum. q3 quanto aliquid ppositu tanto minus perfectu. hoc enim et si habeat vtutem in spualitib3. quoy perfectio attribuitur per accessus sume simplex. non tñ h3 vtutem in corporibus in quibus et magnificatur uirtus ex partium magnitudine. sicut magis urit magnus ignis q3 paruus. et plurificat ex ptius multiplicatioe. sic maioris vtutis e stirp3 ppositu q3 liquor impermixtus. et ideo homo qui inter

cetera animalia ē pfectissim^o inter cetera est
oppositissim^o. sicut planius uidebitur infer^o.

Ad illud quod obi^o de corporib^o ornātib^o
celū. dicendū q^d non est simile. quia illa nec
pprijs motibus mouentur. nec spūalibus p-
ficiuntur. quib^o debeatur multiplicitas opera-
tionū uel diuersitas partū pponentiū et or-
ganorū. sicut ponitur in animalibus. Ad
illud quod obi^o q^d sit elementorū uiolētatio.
dicendū q^d non est intelligendū q^d dominus
in primordio cū corpora animalū cōposuit
elementa ex diuersis speris currere fecerit.
hoc enim non oportebat. tum quia tā aqua
q^d terra non sunt elementa pura s^z alijs per-
mixta s^m eam partes ex qua facta sunt ex
eis animalia. tum etia^m si essent pura et sim-
plicia in uno elemento sunt cetera in potētia
et ex vno possunt fieri omnia si affuit virtus
alterans et actiua sine aliqua locali mutatōe
et mixtione. at per hoc sine aliqua uiolenta-
tione. et per hoc patet respōsio ad ultimū.
quia similiter quando fit mixtio elementorū
natura nō facit ignē qui sursum ē descendere
uel aerē. sed cū ignem uel aerē qui uel est sū-
terra uel generatur per actionē alicuius agē-
tis facit uenire ad cōstitutionem animalis. et
hoc quidē fit per naturā nō per uiolētiam.
quia enim natura s^m q^d dicit philosophus.
semper desiderat quod melius est. materia
que est sub forma elementari appetit esse
sub forma mixti. et que est sub forma mixti
onis appetit esse sub forma cōplexionis. ideo
cum ex diuersis elementis fit mixtio in unū
appetit^o nature cōplet et uiolētia non infer^o.

Quarto queritur utrum corpora
animalū magis cōstent ex ele-
mentis passiuis q^d actiuis. uel
econtrario q^d magis ex ele-
mentis passiuis uidetur per scripturam que
dicit ea facta ex terra et aqua. hoc autē nō est
dictū q^d quodlibet illo^{rū} elementorū sit ani-
malū sensibiliū tota materie. ergo dictū est
per pdominātiā. Itē sicut uult phis^o ex
eisdem cōstant animalia ex quibus nutriūtur
sed animalia maxime nutriūtur ex aqua et
terra per cibum et potum. ergo q^d. Itē
ex eis maxime cōstituantur corpora in q^o
magis requiescunt. q^d quies attendit penes
appetitū. et appetit^o interio penes cōstātes

pdominātiā. si ergo oia animalia maxime requi-
escunt in aqua uel in terra uidetur q^d ex eis
sunt maxime cōstituta. Itē i^o cōpositōe cor-
poris animalis mēbra officialia sūt ex cōsistib^o.
et cōsilia ex humorib^o. s^z in humorib^o maxie
cōnatur natura aquea. et i^o mēbris solidis ma-
xime cōnatur terra. ergo si elementa nō ueniūt
ad cōstitutōes corporis animalis nisi p humores et
mēbra v^o q^d oia animalia ex his quob^o elementis
maxime sunt cōstituta. Ad oppositū argu-
itur sic. Sic uult phis^o uita maxie ē p calidū
et humidū. ergo si oia animalia uiuūt. i^o eis abū-
dat et pdominatur calidū et humidū. ergo et illud
elementū cui hec picipalr infūt. hoc autē elm^o
ē actiū. s. aer. ergo q^d. Itē sic uult aug.
sup gē. ad lram. iij. et de aia et spū. lux^o illū
quo mediāte corp^o unitur aie et aia regit cor-
pus. ergo si lux pcpue repitur in igne. uide-
tur q^d in corpore cuiusq^o animalis natura ignis
debeat pdominari. Itē aia sensitiua sicut ē
principiū sensus ita ē principiū mor^o. ergo
animalū corpora nō tantū ad sensū s^z etiā ad
motū debēt ēē habilia. s^z elementa grauiā sūt
minime ad motū habilia. et hec sūt elementa
passiua. ergo uidetur q^d animalū corpa magis
cōstēt ex actiuis q^d passiuis. Itē nobili pfe-
ctioni o^o rīdere nobile pfectibile. s^z animal sen-
sibilis ē pfectio ualde nobilis. ergo corpus
illius ex his elementis maxime o^o cōstituit^o
sunt nobiliora inter corpora simplicia. hec
autē sunt elementa actiua nō passiua. ergo q^d.
Si tu dicas ad hoc q^d animalū corpa plus cōsti-
tuūtur ex elementis actiuis q^d passiuis s^m
cōstāte uirtutis nō molis. obi^o hoc. q^d mor^o
sequitur naturā pdominantis s^z cōstāte. s^z aues
mouētur sursum. ergo v^o q^d in eis s^z cōstāte
pdominētur elementa q^d sūt nata ferri sursum.
hec autē sūt actiua. et nō passiua. ut ignis et
aer. ergo q^d. Itē uolatilia sūt. ad ornatū
aeris. ornat^o pprie et debite collocatur in eo
q^d ornat^o. nullū autē corp^o pprie et debite
ordinatur in aere nisi in quo pdominantur ele-
menta actiua. ergo si animalū corpa sūt ordinat^o
ut sp^o ornātia v^o q^d i^o eis pdominant^o elementa actiua.
q^d si nō pprie ibi locatur. q^d nō requiescūt. sed
magis in terra. v^o q^d pot^o debeāt dici uo-
latilia ad ornatū terre q^d aeris. cui scriptura
dicit. R. dicendū q^d s^m q^d duplex ē cō-
stāte. uidelz molis et uirtutis. s^m hoc dupl^o

potest attendi elementorum predominancia. videlicet quantum ad molem et quantum ad uirtutem. Si enim loquamur de predominancia quantum ad molem, sic in corporibus animalium predominatur elementa passiva, et ideo ex eis maxime dicuntur esse facta. si autem loquamur quantum ad quantitatem uirtutis, cum corpus complexum sit natum regi ab anima mediantibus elementis actiuis, sic predominatur in eis elementa actiua. **R**atio autem huius quod elementa actiua et passiva secundum hanc duplicem quantitatem uirtutis et molis uicissim predominentur sumitur ex parte finis. finis enim imponit necessitate his que sunt ad fines, finis autem corporis complexum animam est, in quantum dat ei uitam et sensum et motum. Ad uitam autem corpus illud non esset habile, si predominarentur ibi elementa passiva quantum ad quantitatem et uirtutem propter sui grossiciem et soliditatem, sicut sunt corpora mineralia. Similiter nec esset habile si predominaretur ei elementa actiua quantum ad uirtutem et quantitatem, quia statim consumeretur elementa passiva, nec esset quod posset negari ab anima, et ita oportuit quod ex quadam mutua predominancia resurgeret quedam mutua concordia et proportio, ex qua corpus illud esset aptum ad uitam suscipiendam et animam que est quasi quedam armonia. Ad sensum similiter idoneum non esset nisi predominaretur natura passivi elementi quantum ad molem, quia tactus est primus inter omnes sensus animalis, in quo sensu predominatur terra, et ita si non predominaretur terra in corpore non esset idoneum ad tactum, ergo nec ad aliquem sensum. Similiter oportet ad hoc quod sit idoneum ad sensum quod predominetur in eo ignis quantum ad uirtutem siue calorem, calor enim et spiritus sunt instrumenta uirtutis sensitivae, et hoc est quod dicit **Aug.** super gen., ad litteram. li. iij. Tactus qui est quintus in sensibus terreno elemento magis congruit, proinde per totum corpus animatis quod maxime ex terra est tacta sentiuntur, et post cui anima sentiendi uis est, cum corporea non sit, per subtilius corpus agitat uigorem sentiendi. Inchoat namque motum in omnibus sensibus per subtilitatem ignis, et ita ex hoc patet quod ad hoc quod corpus sit idoneum ad sensum necesse est elementorum actiuorum et passiuorum esse mutuam predominanciam. Similiter ad

hoc quod sit idoneum ad motum necesse est quod elementa actiua virtualiter predominentur mediantibus quibus anime motiua ad membra pertingat, necesse est etiam quod dicentur passiva secundum quantitatem molis, ex quibus constituantur membra solida ad mouendum idonea, et hoc est quod dicit **Aug.** iij. super gen., ad litteram. Ignis omnia penetrat ut motum in eis faciat, et post. Ideo autem caloris priuatione cum corpus nimis frigescit obtunditur sensus, quia motus pigrescit qui ex calore inest corpori, sic ergo propter motum necesse est esse mutua actiuorum et passiuorum elementorum in corpore animalis predominanciam ut membra sint mobilia ita quod uigorem et agilitatem habeant ex aere et igne, soliditatem uero habeant ex predominancia aque et terre secundum quantitatem, aqua ergo et terra in omnibus animalibus secundum quantitatem molis predominantur, sicut enim aliquis artifex miscendo terram cum aqua facit lutum, et ex illo componit statuas, sic dum liquor aquas terre miscetur fit humor, et dum ille coagulatur per naturam fit corpus organicum, dupliciter autem potest intelligi hec mixtio, aut ita quod aque preter stenti fluxibili immisceatur terra, aut e contra, ut terra primum sit quasi arida, et ad suam partem continuationem immisceatur aqua, his duobus modis producta sunt animalium corpora, et ideo quedam dicuntur esse ex aquis, quedam ex terra facta, hoc autem non est dictum quia illa que facta sunt ex aquis plus habeant de aqua quantum ad substantiam quam de terra, cum omne corpus animalis ad sui constitutionem plus recipiat de terra quantum ad substantiam, tum propter hoc quod ipsa est que prebet alij soliditatem et stabilitatem, tum etiam quia ipsa habet parum de specie et multum de materia, sed quod dictum est aliqua ex aqua esse facta, hoc est quia magis in eis quam in alijs dominatur natura aquea, hoc autem dico non quantum ad predominium qualitatis actiue uel passivae, sed quantum ad aliquam conformitatem nature per quam illa que ex aquis producta sunt in aquis magis delectantur esse, quoniam humor aqueus est in duplici diffinitione, videlicet in ratione humoris fluitantis, et in ratione uaporis exalantis, ideo aqua est principium duplicis generis animalium, scilicet natatum et uolatilium, natatum secundum rationem humoris, et ideo illa remanserunt in aquis, uolatilium ratione uaporis, et ideo cum ille uapor sit mixtus aeri et

feratur sursum, volatilia in aere subleuatur, et eo usque pnt ascendere quousque inueniunt aerem humidis exalatoib⁹ pinguescentem. et hoc est quod dicit Aug⁹. iij. super gen. ad lras. Ille inferior aer qui excipit exalatoes humiditas maris et terre et ad sustinendas aues quodammodo crassatur, non nisi ex aquis accipit alia. qd^o enim eius humidu⁹ est hoc portat animalium corpora que ita utuntur penis uolantes, quemadmodum pisces quibusdam suis alis natantes. pnde sps dei ex aquis dicit esse producta volatilia. aqua enim natura bipartitu locuz fortita est, inferiore, s. in unda labili, superiore vero aera stabili, illu deputatu natantib⁹, illu volantib⁹. sic hoc elemento quatuor duos etiam sensus animalib⁹ datos utitur. olphatu exploradis vaporib⁹, gustu exploradis liquoribus. Ex predictis ergo patet nrsio ad qstione pposita. patet etiam nrsio ad obiectionem quia in corporib⁹ animaliu predantur elementa passiva qstus ad qritate molis, sicut ostendunt rones ad prima parte inducere, pdominatur nihilomin⁹ et actiua qstus ad qritatem virtutis, sicut ostendunt quatuor rones in ordine adducte. Ad illud vero quod obicitur quinto qd^o in volatilib⁹ pdominetur aer fm qritate, quia aer mouetur sursum. om qd^o cum videtur qd^o motus sequitur natura pstantis hoc ueruz est de motu naturali qui debetur corpori rone sui ponderis. no est uerum de motu animali qui est a uirtute sps anime. corpora autem animis nature sue relicta nuq⁹ ascendunt in aera, sed descendunt ad terram. qd^o autem ascendat hoc est p uim anime suffragantib⁹ sibi penis et spiritib⁹ interiorib⁹ et uaporib⁹ in aerem eleuatis. Ad illud quod obicitur qd^o aues ornant aera. dicendu qd^o non uicuntur ornare aera quia ibi magis quiescant qm in terra, hoc enim est falsum. in terra enim quiescunt et ab ea recipiunt alimetu. sed ro h⁹ modi est, quia animi actus et motus maxime est in uolatu, et quia illum exercent in aera ideo dicuntur aera decorare et ornare. potissimu enim actum suum ibi exercent.

Qonsequenter qritur primo quo ordine animalia sunt producta. Et circa hoc queruntur tria. Primo queritur de ordine productionis ex parte finis. Secundo uero ex parte tpris. Tercio uero de ordine pro-

ductionis et quietis.

Quia primum sic proceditur et queritur utrum omnia sensibilia facta sint ppter homines. et sic uidetur. primo per scriptura. gen. i. Omnia piscibus maris et uolatilibus celi. et post. gen. ix. Omnes pisces maris manui vestre traditi sunt. et omne quod mouetur et uiuit. ergo omnia ad utilitatem hominis facta sunt. Item apo. i. cor. iij. Omnia uestra sunt. hoc dicit uisus iustis. ergo propter uiros iustos omnia quecumque facta sunt sunt producta. ergo et animalia sensibilia. Item phis. Homo est finis quodammodo omnium eorum que sunt. ergo et sensibilia. Item omnia bonuz expectant. non quodcuq⁹. sed solum. sicut uult Dio. et phis. sed inter creaturas inferiores solus homo natus est immediate ad deum pertingere. ergo alie creature ordinantur in finem mediante homine. sed quod in finem ordinatur mediante alio est propter illud. ergo oia sensibilia facta sunt propter hominem. Contra. Tante dignitatis est esse rerum fines sicut est esse principiu. sed sensibilia aialiu solus deus fuit principiu. ita qd^o no ho. ergo eorudem finis est no homo s. deus. Item quedam sunt animalia que no ualent homini. nisi ad esum. quedam que no ualent nisi ad uestimentu. sed homo si stetisset his no indigisset. ergo huiusmodi animalia aut facta essent frustra. aut no sunt facta propter hominem. Si tu dicas qd^o deus ea fecit quia puidit hominem esse lapsuru. tunc uidetur qd^o in uoluntate hominis et peccato consuleret utrum illa animalia frustra facta essent. qd^o falsu est. Item si aialia sca sunt ppter hoies. ergo nulla debet esse sca qd^o hoies. s. bestie sunt nocue. ergo non debuerunt fieri in primaria reparatione. aut certe frustra sca sunt. Si tu dicas qd^o bestie non pnt nocere si ho non peccasset. tunc uidebitur qd^o peccatu hois sit noua eis potetia tradita. Item si aialia sca sunt ppter bitatoes hois decorada. cum in statu inocetie non deberet habitatio sedari. uidebitur qd^o non debuerunt corruptibilia alia fieri qd^o suis corruptioib⁹ et exalatoib⁹ inficiunt aere. Si tu dicas qd^o non corrumpunt. hoc est contra Aug. super gen. ad lras. li. iij. qui dicit. tunc sca esse aialia uiuentia de rapina. aut enim sic. Queda refectione corporis sui ex aliorum

corporibus querunt, ubi loquitur de bestiis.

Item quicquid sit de hoc siue moriatur siue non moriantur uidetur qd animalia q alia deuorant hominis habitatione debone stant, cu ea destruant que ad ipsius faciunt decorem et ornatu. **¶** Ad predictoy intelligentia est notandu qd finis ad quem res ordinantur duplex est, quidam enim est finis principalis et ultimus, quidam uero est finis sub fine, si primo modo loquamur de fine sic omniu creaturarū tam rōnabiliū qz irrōnabiliū finis est deus, quia omnia ppter semetipm creauit altissimus. omnia enim fecit ad laudem sue bonitatis. Si autem loquamur de fine non principali qui est finis quodāmodo et finis sub fine, sic omnia sensibilia animalia facta sunt propter homines et hoc insinuat phūs cum dicit, sumus finis nos quodāmodo eorum que sunt. Insinuat etiam scriptura multo excellentius cum dicit **F**aciamus hominē ad imaginē et similitudinem nostrā, et presit piscibus maris etc. qz enim homo rōnis capax est, ideo habet libertatē arbitrii et natus est piscibus dominari, quia uero per similitudinem natus ē in deum imēdiate tendere, ideo omnes creature irrōnales ad ipm ordinantur, ut mediante ipso in finem ultimū perducantur. **¶** sic ocedende sunt rōnes oñdentes animalia ppter hominē facta esse. **¶** Ad dissolutionē autē rōnum que inducuntur in contrarium notādū est qd aliter ordinantur animalia ad hominē fm statum innocentie, aliter fm statum nature lapsē. fm statū innocentie ordinantur ad hominem fm rōnem quadruplicē, prima rō est ad manifestandū eius imperiū, qd manifestarent dū ei per omnia obedirent. **S**cdo ad decorādā hominis habitationē, perpulchrū enim erat habitationē hominis animalū multiplicatōe nō solum arborū decorari. **T**ertio ad excitandū hominis sensum ut in ipsoy animalū naturis diuersis uideret hō multiformitatē sapientie orditoris. **Q**uarto ad mouedū ei affem, dū hō uideret animalia fm rectitudinē sue nature currere et amare id ad qd naturā facta sūt ex hoc excitaret ad amādū deū. **¶** ppter has rōes nō solum dedit deus iumenta, s3 etiā bestias et pecora omnia, n. faciūt ad hominis utilitatē s3 rōes

pdictas. **S**cdo statum nature lapsē ordinat ista animalia ad utilitatē hominis, s3 aliter bestie, aliter iumenta et pecora. **I**umenta enī et pecora ordinantur ad releuandū hominis indigentia qdum ad cibū et qdum ad uestimentū et qdum ad obsequiū, sicut sunt equi et asini etc. et qstus ad solaciū, sicut sunt qdā oues et catuli et similia, et sic facta sunt ppter hominē rōne quadruplici. **S**imiliter bestie siue animalia nō xia ordinantur ad homines fm quadruplicē rōem et utilitatē quā ponit **Aug.** sup gen. ad lram. li. iij. dicit. n. qd aut penaliter ledūt, aut salubriter exercent, aut utiliter pbant, aut ignorer docent, et sic patet qd tā bestie qz reptilia et lumenta scā sunt ppter homines, siue in statu innocentie siue in statu nature lapsē. planū est etiā per hoc illud quod obī in contrariū. **¶** Ad illud enī quod obī qd esse finē est magne dignitatis, uicēdū qd uerū est de fine principali qd est finis carens fine. nō autē est uerū de fine qui est finis quodāmodo. **¶** Ad illud qd obī de animalibus nō ualēt ad esū et uestimentum rūderi pōt qd illa fecit dñs qd puidit hominē lapsurū, esto tñ qd non laberetur, non enī eēt frustra, haberent enim preter releuationē indigentie quadruplicē utilitatē, sicut determinatū est s. **¶** Ad illud qd obī de bestiis que sunt hōminē dicendū, qd homine stante nulla animalia ipm offenderent, sed omnia sibi māsueta eēt, sicut aliqui diuino imperio fere crudelissime sanctis dei mansuete facre sunt, ut leones danieli, qd autem noceant uel offendant, hoc est ppter peccatū hominis non ppter nouā potentia eis datam, s3 propter dignitatis pñdentia ab homine amissam. **¶** sicut oculus sanus a sole non leditur, s3 cū efficitur lippus statim offenditur, nō propter mutationē factā in sole sed in oculo, sic in proposito intelligi pōt. **¶** Ad illud qd obī qd homine stante non debuerunt fieri animalia mortalia, uicēdū qd sicut animalia sua uita habitationem hominis decorant et ornant, sic etiam morte sua ex successione faciunt ad uniuersi decorationem, et sicut animalia se inuicē inuāta sunt ratio sapientie excogitande, sic etiam animalia sese offendentia et de carnibus aliorum nutrimentum sumentia, quia illa

corruptio aeris hominis non inficeret. quod ei
o. loratu offenderet. sed potius quodam successio
ne et ordine dum animalia sibi succederent
universum decorarent. tanquam pulcherri-
mum carmen in quo simili succedit simile.

Similiter dum bestia aliud animal com-
dendo occideret in hominis habitatio discordia
non faceret. sed potius occasione eruditiois homi-
ni preberet. et hoc est quod dicitur augustinus in super geneseos ad
hebraeos. Nimirum alie bestie cibi sunt aliorum. nec
recte possumus dicere non essent alie quibus
alie uescerentur. hinc enim omnia quodcumque sunt mensas
numeros et ordines suos. que cuncta merito
considerata laudantur. nec sine occulta per suo
gracie moderatione pulchritudinis temporalis ex
alio in aliud transiundo mutantur. et certe omnibus
talibus inferioris creature motibus prebentur
homini salubres ammonitiones. deinde planius
exemplificat. et ex his per rursus ad obiecta.

Secundo queritur de ordine pro-
ductionis sensibilium quod est ex
parte temporis. et dicitur scriptura quod
volatilia et natatilia facta sunt
in uno die. scilicet v. gressibilia vero cum homine facta
sunt die altero. scilicet vi. **C**ontra istum ordinem
primo obicitur ex parte ipsorum animalium sensibilium in-
se. secundo vero in operatione ad hominem. **C**ontra
primum obicitur sic. Uno die fuerunt omnia elemen-
ta distincta. non solum aer et ignis. sed etiam aqua et
terra. ergo pari ratione a summo opifice debent
fuisse ornata. ergo in uno die debuit fieri or-
natus aeris et aque et terre. **I**tem distinctio
dierum sit penes diuersitatem operum. ergo si tria
sunt elementa que ornantur ex animalibus. et tria
sunt genera animalium. scilicet volatilia natatilia et gressi-
bilia. uidetur quod produci debuerunt saltem in tribus
diebus. **I**tem terra prior omnibus producta est.
ergo prior omnibus debet esse ornata. ergo
animalia que terram ornant prius produci debuerunt
quam illa que ornant aquam uel aerem. **I**tem cum
producantur animalia ornata elementa. aut produ-
cuntur secundum ordinem dignitatis. ut incipiat
ab infimo. Si primo modo. ergo deberet
fieri prius ornatus ignis quam aeris. Si secundo
modo. ergo prius deberet fieri ornatus terre
quam aque. quorum utrumque repugnat sacre scriptu-
re et ordinatio productionis prius determinate.
quod ad productionem ipsorum animalium. **I**tem obicitur

ordinem productionis animalium in operatione ad hominem
homo enim prius uenit cum angelis quam cum
bestiis. ergo magis debuit produci eodem die
cum angelis quam eodem die cum bestiis. ergo pro-
ductio hominis et bestiarum non recte facta est
eodem die. **I**tem prius uenit irrationale cum
irrationali quam cum homine siue rationali. ergo
magis operans fuit in eodem die producere
omnia animalia irrationalia quam simul producere
hominem et bruta. **I**tem principalis opus
debet primo fieri. sed homo principalis opus
fuit. vii. diei. ergo debuit ante fieri quam fieret
sensibilia siue bruta. quod est contra ordinem
sacre scripture. **I**tem posterius magis in-
diget priori quam e converso. sed bruta animalia
magis indigebant homine quam homo indigeret
eis secundum illum statum. ergo ante debebat homo
produci quam illa in esse producerent. **R**espondeo quod
in productione sensibilium duplex attenditur
ordo. unus. scilicet secundum distinctionem diei a die. alius
scilicet secundum ordinem eorum que eodem die producta
sunt. **P**rimus autem ordo attenditur secundum exige-
ntiam finis et materie. et quod volatilia et natati-
lia ex aquis producta sunt. puta aqua immu-
niter accipitur ad humores et uapore. et sunt
ad ornatum nature perspicue. ideo sacra scri-
ptura dicit ea facta esse uno die. **Q**uia uero
gressibilia non solum rationalia sed etiam irra-
tionalia ad ornatum terre spectant. et ex eadem
materia sunt producta. scilicet terra. ideo non in eodem
die sed alio a predictis facta sunt. ita quod sicut in
uno die ornata est natura celestis. scilicet quarto.
sic uno die ornatur natura elementaris perspi-
cua. scilicet quinto. et alio terra. scilicet sexto. et sicut na-
tura celestis preedit elementarem perspicuam. et per
spicua operata. sic harum naturarum ornamenta sunt
ordine temporis correspondere producta. **S**ecundus autem
ordo qui est inter ea que producta sunt eodem
die attenditur secundum precellentiam perfectionis na-
ture. prius enim producitur quod imperfectum
est et deinde quod perfectum. quia hic est or-
do ut a minus completo perueniatur ad magis
completum. et ideo scriptura prius dicit esse pro-
ducta natatilia die quinto que sunt minus per-
fecta quam volatilia. et similiter in sexto die prius
dicit esse producta irrationalia quam hominem
quod multiplex assignari possit ratio quare
homo post creaturas ceteras est productus
occurrit autem triplex ratio ad presens.

quare post oia pductus est homo. s. ppter
pdu corporis multiplicatōez. ppter aie i cor
poris distantiaz. i ppter totius iuncti pfe
ctione. ppter ptu corporis multiplicatōe
debut homo ultimo pduc. cū. n. corpus ei
sit opletissimū int cetera corpa. et quāto ali
qd opletius i opositius tanto pfectius i po
sterius. post oia pducēdus erat ppter anime
i corporis distantia debuit fieri post cetera
q. n. distat aia a corpe non solu sicut forma
a materia. s. etia sicut spūale i corporale. i
sicut ppetuū a corruptibili. iō magna distan
tia tps debuit interuenire inter pductionez
hois quātū ad materiale principiu i iunctio
ne suay ptu. ut p distantia tps intelligeret
distantia principioz ostituentiu ppter toti
opositū pfectione post cetera deuit hō p
duc. q. n. hō sua dignitate i opletio finis
ē ois corpaliū. iō post oia erat pducēdus ut
sua pductōe finiret i opleret oia pcedentia.
tanqz finis oplet qd ad ipz ordinari hz. i sic
p3 q. oīuina sapia in pductōe sensibilū oser
uauit ordinē uenietissimū. Ad illō ergo
qd primo obr q. etia sunt sil oīstincta. oīm
q. nō ē sile. q. oīstinctio nō ē in uno elo nisi
respectu alteri. iō nō pōt oīstingui unū elm
ab alio. qn altez oīstinguat ab eo. non sic tñ
ē in ornatu. ornatu. n. unius elementi nō ne
cessario respicit altez. Ad illō qd obr q.
tria sunt elemēta que ornant. ergo tē. oō q.
etia tria sint. ornatu tñ duoz. s. aeris i aq
nō respicit illa ut duo sunt. s. ut in uno oīm
nicant. s. in natura aquea. sicut determinatū
ē s. et iō duoz ornat ad eandē diē spectat. i
pductio aialiu que illa duo elemēta ornant
in una diē est facta. Ad illud qd obr q.
terra prior est pducta. oō q. falsu est. nā in
principio gen. terra nō accipitur p elemēto
s. p materia. Ad illud qd obr de igne q.
qd ē pcpū inter elemēta prius deberet or
nari. oō ē q. ppter qualitātē actiua nō pnt
in eo uiuere aialia. i ppter nimia distantia a
nobis nō ēēt usui hois apta. et iō nō deter
minatur eius ornat nec post nec antea. tre
vō ornatu ordinatur postremo p eo q. ipa
ē infima i obscura. iō maiori indiget orna
mento. i ppter hoc ornatur plantis i aiali
bus i mineralib. i in eius ornatu oīsistit to
tius ornatu opletmē qdū ad hoīem qui

pcpus inf aialia. Item ad illud q. i obr
qd homo debuit pducī cū angelis cū quibus
magis uicari. oō q. etia magis uicari qdū est
a pte aie. nō tñ qdū ē a pte corporis. Similr
ad sequens oō ē q. qdūis gressibilia i uola
tilia magis uicet in formali pfectione. nō tñ
tñ uicant qdū ad elemētū ex quo principa
liter ostituitur. i qd ornāt. qd quidē ē elm
terre. Ad illud qd obr q. principali op
deberet esse prius. dicēdū q. falsu ē. q. i eis
que pducuntur prius ē min pson q. magis
perfectum fm ordine gnationis. qdūis ma
gis pson sit prius fm ordine dignitatis.
Ad illud qd obr q. posterius indiget pri
ori. dicēdū q. uerū est qn aliqua ordinant ita
q. inter ea cadit ordo essentialis. qn vō est
ordo solius oīgrue nature. sicut in pposito nō
est necesse q. habeat ueritatem.

Tertio queritur de ordine pdu
ctionis aialiu ad quietez. i qnt
ntru oīs postqz aialia pduxit
ab oi ope qeuerit. et q. sic ui
deret p scripturā gen. ij. Requieuit oīs diē
septima ab oi ope qd parrarat. s. aialia p
ducta sūt qnto i sexto. ergo post eoz pdu
ctōez seqtur quietatio. Iez oīs opatio q
puenit ad opletionē hz qetē subsequēte. sed
productio creaturaz opletur in pductōe aia
liū i maxime hois. ergo uidetur q. post i
oīs diē sexto aialia pduxit q. deinceps req
euit. Iē distinctio diez ē ad nraz instru
ctionē. s. sex diebas pmutit oīs hoies opari
septimo pcepit qescere i cessare ab oi ope.
i ergo illud mandatū rōez hz ex primaria
re p dītoe. uidetur q. ad aialiu pductionez
subsecuta fuerit qes. Iē omnis creature
productio finē habet i terminū. ergo similr
diē omnis in qua aliquid productū habz ne
sperā. s. septime diē fm scripturā nō assig
nātur uespe. ergo post sextā diē nulla sūt
producta. i in. vj. diē producta sunt aialia.
ergo. Contra. Jo. v. pī meus opatur
usqz modo. i ego opor. ergo si usqz modo
opatus ē. uidetur q. vij. diē nō cessauerit ab
ope. Iē septimū diē aut ē nouus diē
preter pcedētes. aut nō. Si nō. ergo nō de
bet alijs oīnumerari. Si sic i illū fecit oīs
stat ergo q. nō requēit ab omni ope postqz
produxit aialia. Si tu dicas q. diē ille non

differt a pcedētib' nisi fm numez. sz sic differt octau' et decim'. et sic deinceps. ergo si septim' numerat. eadē rōe et octau' deberet numerari. ¶ Itē reſes aut notat aliquem effici. aut nullū. si nullū effici notat. ergo ab eterno requirit. ergo an requirit qd aliqd pduceret. ergo penes reſectionē nō v' accipit aliqd dies. Si notat aliquem effici. et iste effectus nō fuit in dieb' pcedētib'. ergo aliqd nouū pduxit in die. vii. ergo nō requirit ab omni ope suo postq' pduxit aialia die. vii. ¶ Itē d' creat quotidie nouas animas et infundit corporib'. creare autē est opus soli deo prius. ergo nō uidetur q' ab opatione quieuerit post diē sextū. ¶ Itē aialia qdaz pducuntur per putrefactionē. sz vltat q' illa non sunt producta in. vii. diebus. sicut dicit Aug'. iij. super Gen. ad lit. et huiusmodi hnt spēs prias et naturas. ergo uidet q' p' sextū diē non cessauit a productōe nouarū spēs in genere aialū. ¶ Itē qdam aialia generantur p mixtionē sicut mulus ex equa et asino. hec aut in sex dieb' non fuerūt facta nec in eē individuali. nec in sua spē. ergo p' sextū diē nō cessauit a reſ productōe. nō solū q' ad indiuidua. sz q' ad spēs et g'ia

R. Ad p'dictorū intelligētiā ē notādū q' omnis artifex pfect' opus inchoat ut ad p'fectionē pducatur. et sicut intēdit facit. si p' oia sufficiētia v'utis agētis sibi opetit. cū autē ad p'fōem deduxerit h'z qd intēdit. omne aut opus propter aliqd obento eo propt' qd agit quiescit. omnis ergo agēs pfect' sic opatur ut aliq' q'escat. cū ergo de' sit agēs pfectissim' in producēdo ipz uniuersū nece est ipz aliq' q'escere. sz cū duplex sit agēs. quoddā qd mouetur et laborat i sua opatōe. quoddā uero qd nec mutatur nec uariatur. illud qd primo modo agit quiescit p q'etationē. q' quidē est priuatio mor' et laboris. sic est agēs creatū. Illud uero qd secundo mō agit q'escit quietatōe. nō que sit laboris uel fatigatōis priuatio. sz q' est cessatio ab ope propter ipsius perfectionē. et sic v' deus ab omni ope q'euisset. cū uniuersū pduxit ad p'fectū eē. et sic quieuit sicut ad p'fectū eē deduxit. ¶ Propter qd nō q' duplex est p'fectio uniuersi. una et p'cipua fm esse pmanēs. Alia ē fm ipi' eē decurrens. Prima attendit i

pletā exītia principiorū et p'pleto numero spēs. q' qdē spēs naturā g'nis p'cipiat sz reſes et ordinatā intētionē nature. Scōa uero p'fectio cōsistit in p'ductōe eorū q' p' t'pā decurrūt et sibi v'iter succedunt. ex c' successione ordinatōe resultat quedā unitatis pulchritudo et p'fectio. qm ergo fm primā p'fōem v'ā uniuersū in sex dieb' ad eē p'duxit. s. q'etū ad p'pletā exītia principiorū. et q'etū ad p'pletū numez spēs. itō d' requiesse ab oī opere qd patrarat. ¶ V'ō v'itue opatur ad rerū successione p'pagationē et indiuiduorū multiplicatōem. ideo d' operari usq' mō. ¶ Ex his p'z r'fio ad q'etione p'positā. ¶ Cedēdū est. n. q' ad p'ductionē aialū maxmē hominis secuta ē quies in die. vii. nō q' scā sit laboris terminatio. sz q' p'fecta est opis inchoati p'pletio. et cedēde sunt rōes hoc p'bantēs.

¶ Ad illud qd ob' in d'rius de Jo. v. Pater me' opatur et. tā p'z r'fio. obicit. n. de illa opatōe q' spectat ad opatōes uniuersi fm eē decurrens. nō fm eē pmanēs. ¶ Ad illud qd ob' q' fecit diē. vii. v'ō q' dies septim' non fuit alius spē a pcedētib' dieb'. imo quoddā mō tā erat in alijs p'duct'. et iō ad primū p'plemētū uniuersi nihil addebat rōe sui. et ideo ei' p'ductio nō repugnabat q'et fm q' q'et dicit cessatōes a p'ductōe eorū q' sunt de p'ncipali uniuersi cōstitutōe. enumerat tū cū p'dictis diebus magis q' dies octau' uel decim' p'pter cessatōes ab ope cōstituēdi uniuersū. fm quā nō attēdit numeratio diez. q' nō hnt terminū. et ideo septim' dies nō d' h're uesperā. nec post illū enumerat dies non'. sed sit regressus ad primū.

¶ Ad illud qd ob' q' requiescere ab ope aut notat effectū aliq' aut nullū v'ō. q' fm Aug. requiescere d' in deo cāl'. q' facit creaturā spūalē p'pletā cōtēplatōes sibi inherēdo q'escere. uel q'escēdo sibi inherere. ¶ Secundū aut alios scōs et uia cōmunē q'escere dicit effectus nō q' sit in die sabbati. sz q' p'cessit. v'ō v'ō d' requiescere ab ope. q' prius fecit. et deinde noua nō facit. et p'pter hoc d' p'plesse omne opus suū in die septimo. nō q' tunc aliqd fecerit quod fuerit ad p'pletionē. sz q' tunc quiescēdo cōsumatū ostēdit.

¶ Ad illud qd ob' de creatōe aialū. v'ō q' cū creatur aie rōales non creatur noua spēs. sed nouū indiuiduū.

Hoc autē indiuiduū nō est de cōstitutione uni-
uersi primaria, et ideo per cōtationē in sab-
bato nō excludēbatur animarū creatio. ¶
Ad illud quod obī de pductōe eorum que
sunt per putrefactiōē et cōmixtiōē q̄ sunt
noue species dicendū q̄ tam illa que gene-
rantur per diuersas spēs cōmixtiōē pducta
sunt in suis principiis et rōnibus seminalib⁹
quāuis non sint producta in simili s̄m for-
mā. principia enim eorū sunt de primaria cō-
stitutione uniuersi, utpote spēs cōplete et rō-
nes seminales. sed illarū spēs actualis existi-
tia ad primariā cōstitutionē uniuersi nō spe-
ctat, quia spēs ille quodāmodo degeneran-
tes et quasi per quandā degeneratiōē pdu-
ci habēt. sicut uermes producūtur ex huma-
no corpore per corruptiōē aliquā, que qui-
dem facit corpus humanū a propria forma
degenerare, et ideo non oportuit hoc pduci
in se nec in suo simili ad primariā cōstitu-
tiōē uniuersi, nec tamen sunt superflua, quia
uniuersum quantū ad bene esse aliquo mō
decorant. Unde breuiter nota q̄ eorū q̄ suc-
cessiue producūtur, quedam fuerunt in ipsa
dierum distinctiōe producta in simili, sed
non in ratione seminali, utpote anime rōna-
les que, s̄, producuntur per creatiōē, et ideo
non habent rōnē seminale, in simili tamē p-
ducte sunt, quādo producta fuit anima ade-
post cuius productiōē nō producitur noua
spēs, quāuis producantur noua indiuidua.
Quedā enim sunt que producta sunt in
primis diebus quantū ad rōnē seminale, sed
non in simili, sicut ea que generātur per pu-
trefactiōē et per diuersas spēs cōmixtiōē.
Quedā sunt que producta sunt et in rōne se-
minali et in simili, sicut plante et bruta anima-
lia que producūtur per ppagatiōē. Et ad
hec tria rerum genera possūt reduci omnia
que fiunt, et propterea non dicitur deus pro-
ducere aliq̄ de nouo. s̄m q̄ dī in Eccle. i. q̄
nihil nouū sub sole. s̄z dī ab oī ope req̄uit-
se, q̄z nihil pduc q̄ pri⁹ nō fuerit ul̄ i siti spe-
uel i rōe sciali. q̄ tūc erāt de primaria cōstitu-
tiōe uniuersi. Et sic p̄z q̄lī ad aialū pductio-
nē i die. vi. seq̄t req̄es ab oī ope in die. vii.

In parte ista incidunt dubitationes
circa lras. Et primo q̄ritur de hoc
q̄ dicit. Producant aque reptile

anime uiuentis. Reptilia et natatilia sunt di-
uersarū spēs, ergo cū pducta ex aquis sint
natatilia, non debēt dici reptilia. ¶ Itē cum
reptilia spectent ad ornatū terre, non uidet̄
q̄ spectent ad ornatū aque. ¶ Itē uidetur
hic eē nugatio cū dicit. reptile anime uiuentis,
omnis. n. anima eo ipso q̄ ē anima uiuit.

Ex. ad ē q̄ in aialio differt mot⁹ rependi
a motu gradiendi. mot⁹. n. rependi attendit̄
s̄m tractiōē. aial. n. quod repit anten⁹ aliq̄
partē protendēs et cū illa aliq̄ apprehēdēs
trahit totū suū corpus post, sicut p̄z in vni-
bus, motus vō gradiendi est per impulsione,
quoniam ergo ea que natant se cōbunt et pro-
cedūt anteri⁹ et extensionē ad anteri⁹ q̄si
tenendo se ad soliditatē uel ad grossitiē aq̄
trahunt totū corpus suū, sicut p̄z in natatilib⁹
hinc est q̄ omnia natatilia dicuntur reptilia, et
si trahat ea aliq̄n gradi, sicut est in cocodrīl-
lis et aliq̄b⁹ q̄ vīantur in aquis et in terra.
denominātur tñ a motu q̄ est eis magis na-
turalis, s̄. q̄ opetit eis s̄z habitatiōes in aq̄s.
Volatilia aut nō dicuntur reptilia, quāuis ui-
deantur se ferre in aere sicut pisces in aq̄s,
est. n. diuersus modus mouēdi, quia magis
mouētur impulsu q̄z tractu, dum. n. auis uo-
lat claudit aer in cōcunitate alarū, et dūz ale
applicantur ad corpus uiolēter aer p̄pellitur
ex parte alarū posteriori, et ex illo pulsu cor-
pus auis procedit ante, et ideo uolatilia sub
reptilib⁹ nomine nō cōphendūtur, nec etiā
sub genere gressibilū, quia nō mouētur uir-
tute pedū s̄z uirtute alarū, vñ pōt sic sumi di-
uisio animalū q̄rit ad motū. Quia animal
aut mouet se anteri⁹ trahendo, et sic ē repti-
le, siue sit in aquis siue in terra, aut impellē-
do, et hoc duplī. antipedibus, et sic est gressi-
bile, aut alis, et sic ē uolat le. Et sic p̄z q̄to
pisces dicuntur reptilia, et q̄ falsum est illud
quod primo proponitur, q̄ reptile distinguit̄
tur ā aquatile, immo ē in plus. ¶ Ad illud
quod obiicit q̄ reptilia spectent ad ornatū
terre vōz q̄ reptile dī quadruplī. Uno mō
quod se trahit ut oris, sicut vmes. Alio mō
quod se trahit ut costarū ut serpentes. Ter-
tio mō quod se trahit ut p̄nularū ut pisces.
Quarto mō dī reptile large, quod in mo-
uendo se magnā partem corporis applicat
terre, quāuis habent pedes, sicut lacerte et

nelliones. et sic fz diuerſas acceptōes repti
le pōt ptinere ad ornādūz diuerſa elemēta.

Ad illud quod qritur quare dicit. anime
uiaentis vō q vita manifestatur maxime p
sensuz 7 motū. ideo anima uiuēs appellatur
que uiuit uita manifesta. 7 hec ē illa que dat
corpori motū 7 sensuz. talis aut nō ē in plā
tis s; in aialibus. et iō ad dīas plantaz dī.
pducant a que reptile anime uiuentis. quasi
in plantis sit anima uiuens. 7 in animalibus
sit aia uiuens. quare hec mouētur 7 sentiunt
illa vō minime. ¶ Itē qritur de hoc q dī.
Producat terra iumēta 7 bestias 7 reptilia.
videtur. n. ibi ēē supfluitas. quia oē animal
brutū bestia ē. Si tu dicas q bestia uocatur
animal brutū qd nocet. tunc supfluit dicere
reptilia. ¶ Itē in ps. non solūmō enumerā
tur iumēta 7 bestie 7 reptilia. s; etiā pecora.
ergo uidetur hic esse diminutio. qritur ergo
hōz trīū differētia 7 sufficiētia. ¶ Querit
ur etiā cū omnia animātia q sunt in mari.
vīneāt sub vna differētia animalis que est
reptile. et simlī oia aiantia aeris q est uolū
tile. qre non simlī omnia aiantia terre sub
vna differētia vīnentur. ¶ R. vō q q ter
ra inter cetera elemēta minus est decora. iō
magis indiguit decorari. et itēz q ipa ma
xime pīat pabulū animalibus inter cetera
elemēta. hinc ē q plures animalū differētie
reperiūt in illa. oēs aut ille differētie redu
citur ad has tres dīas. qz numerus 7 suffi
ciētia pōt accipi duplī. vel ex parte motus
ipōz animalū. vel ex parte finis. ¶ Ex pte
motus ipōz animalū sic. Omne. n. aial qd
mouetur aut mouetur tractu. 7 sic ē reptile
Aut impulsu. 7 sic ē gressibile. et hoc ē du
pliciter. Aut ē animal natū sentire. aut man
suescere. Primo mō dī bestia. secundo mō
dī iumētū. et sub iumētō vphendūtur peco
ra. ¶ Ex pte finis sic. Animalia. n. facta sē
ppter hominē. aut sunt ordinata ad homi
nis iuuamētū. sic sūt iumēta qsi iuuamenta.
aut sunt ad hoīs exercitiū ordinata. et hoc
pōt ēē duplī. qz aut exercēt nocēdo manife
te. et sic sunt bestie q uastie. aut occulte. et
sic sunt reptilia. q occulte nocēt 7 insidiātur
calcanēo. hos aut fines etsi non haberēt si
homo non peccasset in actu. bēnt tamē in
apīta dīe. et ex ipa aptitudine melius eru

diretur tunc homo in statu innocentie q eru
diatur nunc ex actu in statu culpe. Et sic pz
hōz trīū dīa 7 sufficiētia. 7 pz rīsto ad obie
cta. ¶ Item qritur de hoc qd dicit. In reruz
distinctione catholici tractatores dissentire
inueniuntur. Li. n. nō sit deus dissensionis
sed pacis. 7 scripture sint eodē spū expōsi
te quo fuerunt vditē. sicut dicit Greg. uide
tur q nullatenus possint dissentire. ¶ Itēz
uez vō nō opponitur. ergo si catholici tra
ctatores dissentiūt unus dicit uey 7 alter di
cit falsuz. s; intellectis scripture nō pōt ēē nisi
uerus. ergo cū dissentiūt necesse est alteruz
eoz deprauare scripturā. et ita non erit ca
tholice tractator. s; potū hereticus. ¶ R.
vō q vis est faciēda in hoc qd dicit magr.
dissentire uidetur. uidetur. n. aliquando qd ē
7 uidetur aliqū quod nō est. et fm hūc dupli
cem modū pōt intelligi uerbū magrī. 7 si
catholici tractatores in aliquo uideātur dis
sentire. nō tñ dissentiant. Aliquid. n. dicunt
assertiue. 7 aliquid dicūt opinando. quantūz
ad id quod assertiue dicunt in hoc nō discor
dant. quia quod asserunt per reuelationē sci
spūs dicunt qui nō est sibi dīus. In eo vō
quod opinantur dissentire possunt. et aliqū
dissentiunt. quia opīto uenit aliqū ex pba
bili iectura rōnis in qua homo frequenter
decipitur deceptione potius que est pena q
culpa. a qua uix aliquis tractator catholicus
immunis fuit. et ideo talis dissensio reprehen
sibilis non est. Quāuis. n. discordēt aliquo
modo iudicia. concordant tamen de fīlīa.
Omnes enim catholici tractatores ueritatē
dicere uolunt. Et sic patet rīsto ad illud qd
obī. ¶ Aliter posset dici sicut supra tactūz
fuit. etsi dissentire uideantur. non tamen dis
sentiunt. quia non dicunt quid fuit in re. s;
quid congruū esse potuerit. nec dicunt quid
legislator. s. moyses in illo uerbo intellexe
rit. sed magis quid spiritus sanctus intende
rit qui eum illustrauit. Et quoniam diuerſi
modi produciendi siue simul siue successiue
congruere possunt diuine potentie. 7 spūs
. s. in eadez scriptura multa simul intelligit.
et facit expōsitores intelligere. ideo rīsi dis
cordia uideatur inter doctores sanctos fm
exteriorē faciem littere. non tamen est dis
cordia fm ueritatē. et ideo signanter dicit.

diffentire uideatur. nō diffentiūt. vñ Aug. in libris suis in multis locis tenuit uia a loz sanctorū. ex quo p3 q3 nō erat eis dñus.

Ite queritur de hoc qd dicit. Noua creatura facere cessauit. Contrariū. n. dñs Jere. xxxj. Nouus faciet dñs super terrā. **I**te Gal. vj. In xpō enim Jhesu neq3 circūcisio aliquid ualet neq3 p̄puciū sed noua creatura. **R.** dñs q3 nouū dñr dupl̄. vñ mō dñr nouū dñr antiquitatē cursus nature et consuetudinē rōalis creature. et sic deus nō cessauit i sex dieb⁹ facere nouā creaturā. imo multa facit mirabile et mirabilē dñr solitū cursū nature et consuetudinis humane. et ista noua dici possunt. Alio modo dicitur nouū cuius nulla similitudo precessit nec etiā aliq̄ principii creatur qd esset ipius seminariū. Et sic dicit magis in pposito q3 nouā creaturā facere cessauit. Et dicitur in eccl̄. i. Nihil sub sole nouū. Nihil. n. pduxit deus cuius non fecerit al quo mō simile. uel cuius nō pduxerit principii seminale in opib⁹ sex dierū. Et sic p3 q3 nō est dñctio aliqua. **A**lter etiā posset dici. q3 requieuit facere nouam creaturā que quidē sit de necessitate p̄cōis uniuersi. pductio autē xpī excedit uniuersi p̄plemētū. et ideo pure gr̄e est. et dicitur de⁹ fecisse nouū cū mulier circūdedit uirg. **I**te queritur de hoc qd dicit. Illū diem bñdixisse et sc̄ificasse dicitur. **R.** Cū. n. t̄pus q̄tū est de se sit indifferēs. et dies dicat t̄pus. nō magis v3 bñdici dies septim⁹ q3 secundus. **I**tem cū sc̄ificatio respiciat creaturā rōnalē quid ē q3 dicitur q3 sc̄ificauit diē. Item cum equalis uel maioris dignitatis sit bene operari q3 q̄ escere. uidetur q3 magis debuit benedicere diei sexto in quo opat⁹ ē q3 diei septimū in quo requieuit. **R.** dñs q3 sicut dies dicit⁹ esse malus. non rōne sui sed q3 mensura est actionis male. sicut dicit apl⁹ Eph. v. Redimētes t̄ps qm̄ dies mali sunt. sic dicit⁹ dies benedict⁹ et sc̄us. q3 est mensura alicuius operationis in qua est bñdictio et sanctificatio. et n̄hil aliud est diem aliquē bñdicere et sc̄ificare q3 diē tali actioni ut mēsurā deputari. **Q**m̄ ergo de omnia fecit. ppter hominis instructionē. ut homines non solū uerbo s3 etia3 opere erudiret. sicut. vj. dies operatus fuerat sic sex diebus dedit homini licentiā ope-

randi et intendendi rebus inferioribus. et sic septimo die ab opere cessauit. sic uoluit q3 septimo die homo ab omni opere cessaret. et ei per contemplatōez inhereret et inherēdo quiesceret. et quia in hac inherēione homo obtinet a deo ampliatioez benedictōis et sc̄itatis. ideo dies septimus dicitur a dño bñdici et sc̄ificatus. nō rōne sui sed rōne illius quod dñs deputauit i illo fieri. Et patet r̄sio ad obiecta. patet etiā q̄tū deo placet q3 hō sibi soli intendat et in eo requiescat. dñr talem uacatioez sine requietōem bñdixit et sc̄ificauit. p̄pterea in lege frequentissime iterat inter omnia mādāta de obseruatiā sabbati. **I**te queritur de hoc qd dicit. Numerādo dies usq3 ad. vij. pcedim⁹. Cū. n. stat⁹ eē nō debeat nisi in aliqua p̄cōe. et senarius dicat p̄cōez potius q3 septenari⁹. uel etiā denari⁹ uidetur q3 aut intra septenariū debe⁹ stare. aut ultra pcedere. **Q**ueritur etiā quare gentiles qui sacram scripturā non recipiūt i op̄tatoe diez usq3 ad septenariū pcedūt. Si tu dicas q3 hoc ē ppter sp̄tenariū planetarū tunc non uidetur ordo rectus. q3 mars nō sequitur immediate lunā. ergo nō v3 sequi immediate dies martis post diem lune. **R.** dñs q3 numer⁹ diez pfiguratur. fm̄ diuersitate mēsuratorū quib⁹ ipa mēsurā appropriatur. **Q**m̄ ergo nūc dies noua nō appropriatur ad aliquē spālē effectū. sed solū in primariā rex dñctōe in q̄ repitur distinctio fm̄ septenariū. ideo numer⁹ diez h3 illū numer⁹ semp terminatur. nō ppter p̄cōez numeri uel t̄pis qd clauditur in septenario. s3 ppter p̄cōem diuini operis et quietis accipitur hic sic numerus. **G**entiles nūc diez accipiūt penes diuini septem planetarū fm̄ quas regi h3 et disponi t̄ps. et quia saturnus est prim⁹ inter planetas dicit⁹ q3 dñatur in prima hora diei et sequens planeta in sequenti. et sic usq3 ad. vij. horas. postmodū sit regressus ad principii et sic pcedendū. et postmodū ille planeta qui dñatur in. xxv. hora. ille ē principii sequētis diei et ab illo denoiatur dies illa. et sic deinceps pcedēdo denoiant septem dies a septē planetis. et hoc p3 cōsiderati ordine planetarū. quo ordine seruato i enumerādo qm̄ saturnus dñatur in prima hora diei. sol dñatur in prima hora sequentis. et luna in

prima hora tertijs. et sic procedendo ulterius.
Huc autem modum denotandi dies nec omnino
tenemus ne videamur elementis mundi servire.
nec omnino relinquam propter consuetudinem. in
divina die notamus a nobis. sabbatum a iudeis.
In alijs diebus suam consuetudinem gentilitatis.
ecclesia in loco illorum novum ponit. secunda fe-
ria. iij. feria. et sic deinceps. et sic per rursus ad
obiecta.

Distinctio. xvi.

His excussis quod de hominis
creatione. Terminatis pri-
mis duabus partibus in quibus
magis determinavit de conditione
creature spiritualis et corporalis divisi. hic sequi-
tur tertia pars in qua determinat de producti-
one creature. et posite ex utraque. scilicet de homine
Dividit autem pars ista in partes duas. In pri-
ma namque determinat de homine quantum ad ipsius
productionem. Secundo quantum ad permanentiam et du-
rationem. infra dicitur. Solent plura queri de
statu primi hominis. Prima pars habet
duas. In prima agit de productione hominis
in operatione ad principium effectuum. In secunda
vero parte in operatione ad principium constitutionis. infra
dicitur. Hinc de origine alia plura solent queri.
Prima pars spectat ad principium. et dividitur
in partes duas. In prima parte magis veritate
narrat. scilicet qualiter deus produxit hominem ad suam
imaginem in qua similitudinem habet ad suum patri-
um efficiens. In secunda vero parte veritate expla-
nat. ibi. Filius vero imago proprie dicitur. Prima
pars habet tres particulas. In prima continuat
magis dea dicendis. In secunda vero auctorita-
te sacre scripture inducit in qua ostenditur per
quem modum homo productus ad suum effectuum pri-
cipium operatur. ibi. In Gen. legitur. faciamus
In tertia parte subdit illius auctoritatis ex-
positionem. ibi. Imago autem et similitudo in hoc
loco. et. Sic secunda pars principalis habet
tres partes. In prima. non ponit explanationem
inducte auctoritatis sed aliorum opinionem. In
secunda parte habet opinionem propriam. ibi. Verumtamen hec
distinctio. In tertia vero ex veritate expla-
nata concludit quedam conclusionem correlariam. ibi.
Quocirca homo imago dei est ad imaginem et
Et sic summa totius partis huius consistit in hoc
scilicet ostendendo quod homo factus est ad dei imaginem
et similitudinem.

Intelligentia huius partis circa duo
indidit hic questio. Primo queritur
qualiter homo sit imago secundum conside-
rationem absolutam. Secundo qualiter sit ima-
go secundum considerationem relatam. Circa primum
queruntur tria. Primo queritur utrum sit
imago dei vere. Secundo utrum sit imago vi-
naturalis. Tercio utrum sit imago dei proprie.

Quia primum sic procedit. ostenditur quod
sit imago dei vere. Gen. i. faciamus
hominem ad imaginem et similitudinem. Hoc si est. non
nisi ubi trinitatis. ergo et. Itaque Eccl. xviij.
Deus de terra creavit homines et secundum similitudinem suam. et. il.
Si ergo homo factus est secundum imaginem dei. homo
est imago dei. Itaque quod est maxime natum uni-
ri alteri maxime natum est ei figurari et confor-
mari. Amor. non quod unum deum transformare ama-
tem in amatum. sicut dicit Aug. Sed creatura ratio-
nalis ut homo maxime nata est uniri deo et in
ipsum tendere per amorem. ergo maxime natum
est ei figurari et assimilari. si ergo imago dei
similitudinem exprimitur. per et. Itaque quod vere re-
presentat aliquid secundum eius nobilitatem actum et secundum distin-
ctionem et ordinem. vere est eius imago. sed homo
vere representat deum secundum eius nobilissimum actum qui
est intelligere. Non solum. non representat deum inquam
tum est ens et vivens. sed inquantum est intelligens.
et ita representat distinctiorem et ordinem qui est in
personis quantum ad memoriam. intelligentiam et vo-
luntatem. ergo homo vere est dei imago. Contra.
Nihil est illud ad quod fit. quia nihil fit ad se
ipsum. sed homo factus est ad imaginem dei. si
cut dicitur Gen. i. ergo homo non est imago.
Itaque ubicumque est imago ibi est similitudo.
ubicumque est similitudo ibi est identitas aliqua.
ubicumque identitas est. ibi est convenientia in aliquo
tertio. Si ergo deus et creatura in aliquo ter-
tio non conveniunt. creatura non potest esse similitudo
dei. et ita nec imago. Itaque non quoniam
similitudo est imago. sed similitudo exprimitur.
sed nulla est similitudo exprimitur alicuius que plus
est dissimilis quam conveniens. Cum ergo omnis
creatura plus sit deo dissimilis quam similis
sicut dicit Aug. xv. de trinitate. ergo nulla potest
esse exprimitur dei similitudo. ergo nulla potest esse
imago. Itaque ubicumque est imago ibi est con-
figuratio. Imago enim attribuitur in figura. sed di-
vina essentia nullo modo est figurabilis. ergo nul-
lo modo est per aliquam imaginem representabilis. ergo